

ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ

ΕΚΤΑΚΤΟΣ ΣΥΝΕΔΡΙΑ ΤΗΣ 14^{ΗΣ} ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1981

ΠΡΟΕΔΡΙΑ ΙΩΑΝΝΟΥ Ν. ΚΑΡΜΙΡΗ

ΕΠΙΣΗΜΟΣ ΥΠΟΔΟΧΗ ΤΟΥ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟΥ κ. ΙΩΑΝΝΟΥ ΣΟΝΤΗ

ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ Κ. ΙΩΑΝΝΟΥ Ν. ΚΑΡΜΙΡΗ

Ἡ Ἀκαδημία Ἀθηνῶν μετὰ πολλῆς χαρᾶς καὶ τιμῆς ὑποδέχεται σήμερον ἐπισήμως τὸν κ. Ἰωάννην Σόντην ὡς νέον μέλος αὐτῆς εἰς ἔδραν τῶν νομικῶν ἐπιστημῶν. Ὡς πρόεδρος τοῦ Ἰδρύματος χαιρετίζω ἐγκαρδίως τὸν διακεκριμένον τοῦτον ἐπιστήμονα, οὗτως ἢ προσφορὰ εἰς τὸ ἔργον τῆς Ἀκαδημίας ἀναμένεται ἐξ ἴσου μεγάλη, οἷα ὑπῆρξε καὶ ἡ προηγηθεῖσα εἰς τὸν ἐπιστημονικὸν κλάδον του.

Ὁ κ. Ἰωάννης Σόντης, ἐκ Μοναστηρίου τῆς Μακεδονίας ὀρμηθεὶς, ἐσπούδασε τὴν Νομικὴν ἐπιστήμην εἰς τὰ Πανεπιστήμια Ἀθηνῶν καὶ Χαϊδελεβέργης, ἔνθα καὶ ἀνηγορεύθη διδάκτωρ κατὰ τὸ ἔτος 1936. Ἐν ἔτει δὲ 1938 ἐξελέγη ὑφηγητῆς τῆς Νομικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν καὶ τὸ 1942 καθηγητῆς τῆς Παντείου Σχολῆς. Τέλος, τὸ 1953 ἐξελέγη ἔκτακτος καθηγητῆς καὶ τὸ 1957 τακτικὸς καθηγητῆς τοῦ ἀστικοῦ δικαίου ἐν τῇ Νομικῇ Σχολῇ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, διδάξας μέχρι τοῦ 1972, ὅτε κατέστη ὁμότιμος. Πρὸς τούτοις ἀνέπτυξε καὶ εὐρεῖαν καὶ γόνιμον ἐξωπανεπιστημιακὴν δρασίαν καὶ συνέγραψε πολλὰ συγγράμματα ἐπὶ τῆς ἱστορίας τοῦ δικαίου καὶ ἐπὶ τοῦ ἰσχύοντος δικαίου. Τέλος, τὸ 1980 ἡ Ἀκαδημία Ἀθηνῶν ἐξέλεξε τακτικὸν μέλος αὐτῆς τὸν κ. Ἰωάννην Σόντην.

Ἀγαπητὲ κ. Συνάδελφε, εἶμαι ἰδιαίτερος εὐτυχῆς ὑποδεχόμενος ὑμᾶς σήμερον ἐνταῦθα ἐν μέσῳ τῶν κ.κ. Συναδέλφων, ἐξ ὀνόματος τῶν ὁποίων σᾶς

προσφωνῶ («ὡς εὐ παρέσθητε») καὶ σᾶς εὐχομαι μακρότητα ἡμερῶν ἐν ὑγείᾳ ἀδιαπτῶτα καὶ δυνάμει πρὸς συνέχισιν τοῦ λαμπροῦ ἐπιστημονικοῦ ἔργου σας. Καὶ τώρα, δεχθῆτε, κ. Συνάδελφε, τὸ διάσημον τῆς Ἀκαδημίας.

Παρακαλῶ τὸν ὑπὸ τῆς Συγκλήτου ὀρισθέντα συνάδελφον κ. Παναγιώτην Ζέπον, ὅπως ἀνερχόμενος εἰς τὸ βῆμα προσφωνήσῃ, κατὰ τὰ καθιερωμένα, τὸν νέον συνάδελφον.

ΠΡΟΣΦΩΝΗΣΙΣ ΥΠΟ ΤΟΥ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟΥ Κ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ ΖΕΠΟΥ

Ἡ Ἀκαδημία Ἀθηνῶν μὲ χαρὰν ὑποδέχεται σήμερον ἐπίσημως ὡς νέον μέλος της, τὸν Ἰωάννην Μ. Σόντην, ὁμότιμον καθηγητὴν τοῦ Πανεπιστημίου τῶν Ἀθηνῶν, διακεκριμένον νομομαθῆ καὶ βαθὸν ἐρευνητὴν τῆς ἱστορίας τοῦ ἐθνικοῦ μας δικαίου. Καὶ ἡ χαρὰ εἶναι καθολικὴ δι' ὅλα τὰ μέλη τῆς Ἀκαδημίας, ἰδιαίτερος δὲ δι' ἐμέ, εἰς τὸν ὁποῖον ἔλαχεν ἡ τιμὴ νὰ προσφωνήσω τὸν παλαιὸν συνάδελφον καὶ φίλον καὶ συμπορευτὴν εἰς τὴν ἀναζήτησιν καὶ ἀνερεύνησιν θεμελιωδῶν θεσμῶν τοῦ κόσμου τοῦ δικαίου, εἰς τὸν ὁποῖον ζῶμεν καὶ κινούμεθα.

Ἐγεννήθης, ἀγαπητὲ συνάδελφε, κατὰ τὸ ἔτος 1907, εἰς τὸ Μοναστήριον τῆς βορειοδυτικῆς Μακεδονίας. Καὶ εἰς τὴν ἄλλοτε ἐλληνικωτάτην αὐτὴν πόλιν ἐδιδάχθης τὰ πρῶτα γράμματα εἰς ἐλληνικὰ σχολεῖα, ἀκμάζοντα κατὰ τοὺς τελευταίους χρόνους τῆς ὀθωμανικῆς κυριαρχίας. Ὅταν ὁμως, κατὰ τὸ ἔτος 1912, τὸ Μοναστήριον δὲν εἶχε τὴν τύχην νὰ περιληφθῆ εἰς τοὺς κόλπους τῆς ἐπεκταθείσης μητρὸς πατρίδος, ἡ μοῖρᾶ σου ἐσφραγίσθη κατὰ τὴν ἐπελθοῦσαν πολιτικὴν μεταβολήν. Καὶ ὀλίγα ἔτη ἀργότερον, κατὰ τὸ 1919, ἔφθασες, ὄχι χωρὶς περιπετειάς, εἰς τὴν Θεσσαλονίκην, ὅπου ἐνεγράφης εἰς τὸ γυμνάσιον καὶ ἐπεράτωσες τὰς ἐγκυκλίους σπουδὰς σου. Ἐκεῖ, εἰς τὴν ἐλληνικὴν Θεσσαλονίκην, διῆλθες τὰ ἐφηβικά σου χρόνια. Καὶ ἔκτοτε, εἰς τὴν πόλιν αὐτήν, ἐσφουρηλάτησες ἐντονώτατα τὸν ἐκ γενετῆς ἐλληνισμόν σου, φορτωμένος μὲ ἀναμνήσεις καὶ βιώματα, τὰ ὁποῖα σὲ συνώδενσαν κατόπιν διὰ βίου καὶ ἀνεπτύχθησαν εἰς τὴν χαρακτηριστικὴν σου Ἑλληνολατρείαν.

Ἀπὸ τοῦ 1925 μέχρι τοῦ 1929 ἐσπούδασες τὰ νομικὰ εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τῶν Ἀθηνῶν, ὅπου, τότε, ἐδίδασκον τὰ γνώριμα μεγάλα ὀνόματα τῶν νομομαθῶν τῆς νεωτέρας ἐλληνικῆς ἐπιστήμης. Κατόπιν, ὁ ἐπιστημονικὸς σου ἐνθουσιασμός σε ὠδήγησε δι' εὐρύτερας σπουδὰς εἰς τὸ ἱστορικὸν γερμανικὸν πανεπιστήμιον τῆς Χαϊδελβέργης, ὅπου διήκονσες τῶν παραδόσεων καὶ μετέσχες τῶν σεμιναρίων σοφῶν νομοδιδασκάλων, διὰ ν' ἀναγορευθῆς, κατὰ τὸ 1936, διδάκτωρ τοῦ δικαίου εἰς τὸ Πανεπιστήμιον αὐτό, ὀλίγον πρὶν ἢ ἡ ἡδὴ ἀπὸ τινων ἐτῶν ἐπι-

βληθεῖσα χιτλερική λαΐλαφ σαρώση ὀριστικῶς τὴν ἐπιστημονικὴν παράδοσιν καὶ τὴν ἀλησμόνητον πανεπιστημιακὴν ἀτμόσφαιραν τῆς σοφῆς, ὡς ἄλλοτε ἀπεκαλεῖτο, Γερμανίας.

Μετὰ τὴν περᾶτωσιν τῶν σπουδῶν σου ἐπανῆλθες εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ κατὰ τὸ ἔτος 1938 ἐξελέγης ὑφηγητῆς τοῦ ἀστικοῦ δικαίου εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τῶν Ἀθηνῶν. Ὑπηρέτησες μὲ ἀφοσίωσιν καὶ μὲ πίστιν τὸ Πανεπιστήμιον αὐτὸ κατὰ τὰ μακρὰ ἔτη τῆς ὑφηγεσίας σου, μέχρις ὅτου κατὰ τὸ 1953, ἐξελέγης ἔκτακτος καὶ κατόπισιν, κατὰ τὸ 1957, τακτικὸς καθηγητῆς τοῦ ἀστικοῦ δικαίου. Ὅμως, εἴτε ὡς ὑφηγητῆς εἴτε ὡς καθηγητῆς, ἐδίδαξες μὲ πνοὴν καὶ μὲ ἐνθουσιασμόν εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τῶν Ἀθηνῶν μέχρι τοῦ ἔτους 1972, ὅτε ἀπεχώρησες τῆς ὑφηγεσίας, καταληφθεὶς ὑπὸ τοῦ συντηρηθέντος νομίμου ὀρίου ἡλικίας. Κατέλιπες δὲ ζωηρὰς ἐντυπώσεις διὰ τὴν ὅλην δρᾶσίν σου, τόσον μεταξὺ τῶν συναδέλφων σου καθηγητῶν ὅσον καὶ μεταξὺ τῶν φοιτητῶν, οἱ ὅποιοι καὶ σ' ἐτίμησαν μὲ τὴν ἐπίδοσιν ἀναμνηστικῆς ἀργυρᾶς πλακῶς κατὰ τὴν ἀποχώρησίν σου.

Παράλληλως πρὸς τὸ Πανεπιστήμιον, ἐδίδαξες ἀπὸ τοῦ 1942 μέχρι τοῦ 1964 τὸ ἀστικὸν δίκαιον καὶ εἰς τὴν Πάντειον Ἀνωτάτην Σχολὴν Πολιτικῶν Ἐπιστημῶν. Συνδυάζων δ' ὀρθῶς τὴν θεωρίαν μὲ τὴν πρᾶξιν, ἐδικηγόρησες ἐνώπιον τῶν ἀνωτάτων ἐλληνικῶν δικαστηρίων, συνέταξες γνωμοδοτήσεις ἐπὶ δυσχερῶν νομικῶν θεμάτων, μετέσχεες πολλῶν νομοπαρασκευαστικῶν ἐπιτροπῶν καὶ διετέλεσες νομικὸς σύμβουλος τῆς Ἐθνικῆς Κτηματικῆς Τραπέζης τῆς Ἑλλάδος.

Πέραν ὅμως τῆς ἐντόνου ταύτης δράσεως, ἐτιμῆθης καὶ μὲ πολλὰς διακρισεις, τόσον εἰς τὴν Ἑλλάδα ὅσον καὶ εἰς τὴν ξένην. Διετέλεσες οὕτως Ὑπουργὸς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων, ὡς καὶ Ὑπουργὸς Δικαιοσύνης, ἀντιστοίχως κατὰ τὰ ἔτη 1963 καὶ 1964 εἰς ὑπηρεσιακὰς κυβερνήσεις. Εἰς τὴν ξένην δ' ἐτιμῆθης ἐπίσης μὲ τὴν ἀναγόρευσίν σου κατὰ τὸ 1977 εἰς ἐπίτιμον διδάκτορα τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Τυβίγγης, μὲ τὴν πρόσκλησιν ὅπως διδάξῃς εἰς γερμανικὰ πανεπιστήμια, πρόσκλησιν τὴν ὅποιαν δὲν ἀπεδέχθης, καὶ μὲ τὴν ἀφιέρωσιν τόμου μελετῶν ἐκδοθέντος ὑπὸ γερμανῶν καθηγητῶν καὶ φίλων σου. Εἴδρον οὕτω τὸ ὄλον ἔργον σου τὴν πρόεπονσαν ἀνταπόκρισιν. Εἰς τὸ ἔργον σου δ' αὐτό, ἀναπτυχθὲν καὶ ἐπὶ διεθνoῦς πεδίου μὲ τὴν συμμετοχὴν σου εἰς πολλὰ συνέδρια, σημαντικὴ ὑπῆρξε καὶ ἡ ἐκλεκτὴ συγγραφικὴ σου προσφορὰ, μὲ τὴν δημοσίευσιν βιβλίων ἢ μελετῶν, ἀναφερομένων εἴτε εἰς τὴν ἱστορίαν τοῦ δικαίου εἴτε εἰς τὸ ἰσχυρὸν δίκαιον.

Ἐκ τῶν μελετῶν αὐτῶν, εἰς τὴν ἱστορίαν τοῦ δικαίου πρώτη ἀναφαίνεται ἡ διδακτορικὴ σου διατριβὴ περὶ τῆς ὑπὸ τοῦ Ἀωνύμου Ἐπιτομῆς τῶν Πανδεκτῶν, ἡ δημοσιευθεῖσα γερμανιστὶ εἰς Χαϊδελβέργην κατὰ τὸ ἔτος 1937.

Εἰς τὴν διατριβὴν αὐτὴν ὑπέβαλες εἰς εἰδικωτέραν μελέτην τὸ βυζαντινὸν δίκαιον τῆς προικῆς, ἀνέπτυξες ὁμῶς τὴν ἔρευνάν σου καὶ εἰς τὸ γενικώτερον πρόβλημα τῆς συντάξεως τῶν Βασιλικῶν Λέοντος τοῦ Σοφοῦ καὶ διετύπωσες σκέψεις πρωτοτύπου, αἱ ὁποῖαι ἔκτοτε ἐκίνησαν τὸ ἐνδιαφέρον τῆς διεθνοῦς ἐπιστήμης. Ἐξέπότησες τὴν διατριβὴν σου αὐτὴν εἰς ἐποχὴν, καθ' ἣν εἰς τὴν ἀνερεύνησιν τοῦ Ρωμαϊκοῦ Δικαίου ἐκυριόρχει ἡ λεγομένη παρεμβληματολογικὴ μέθοδος. Δὲν παρεσύρθησ ὁμῶς ἀπὸ τὰς ὑπερβολὰς τῆς μεθόδου αὐτῆς, ἀλλ' ἔστρεφες τὴν προσοχὴν σου εἰς τὸ ἑλληνοβυζαντινὸν κείμενον τοῦ Ἀωνύμου, ἢ Ἐπιτομὴ τοῦ ὁποίου συνταχθεῖσα πρὸς τὸ τέλος τοῦ ἔκτου αἰῶνος ἀπετέλεσε κατὰ τὴν γνώμην σου, τὴν ἀρτιωτέραν διατύπωσιν τοῦ ἰουστινιανείου δικαίου μὲ τὰς παρεκκλίσεις, τὰς ὁποίας ἐπέβαλεν ἡ ἀναπόφευκτος ἐρμηνευτικὴ ἐργασία ἐπὶ τοῦ δικαίου αὐτοῦ.

Συναφῆς πρὸς τὴν διατριβὴν ταύτην ὑπῆρξε καὶ ἡ μελέτη σου περὶ τῆς ρωμαϊκῆς προικῆς ἀγωγῆς, τὴν ὁποίαν ἐδημοσίευσες ἑλληριστὶ εἰς Ἀθήνας κατὰ τὸ ἔτος 1937. Συναφεῖς δὲ πρὸς τὴν ἱστορίαν τοῦ δικαίου ὑπῆρξαν καὶ ἄλλαι μελέται σου, λ.χ. περὶ τῆς ἑλληνικῆς παραφράσεως τοῦ Θεοφίλου, περὶ τῶν σχολίων τῶν Βασιλικῶν, ἀλλὰ καὶ αἱ μελέται σου περὶ τῆς σημασίας τοῦ δικαίου τῶν Πανδεκτῶν μετὰ τὴν εἰσαγωγὴν τοῦ Ἀστικοῦ Κώδικος, ἐπίσης περὶ τοῦ Ἀστικοῦ Κώδικος ἐντὸς τοῦ πλαισίου τῆς ἱστορίας τοῦ νεωτέρου ἰδιωτικοῦ δικαίου, τέλος καὶ ἡ βιβλιοκριτικὴ μελέτη σου ἐπὶ τῆς ἰδικῆς μου μακροῦς εἰσαγωγῆς εἰς τὴν κατὰ τὸ 1936 ἔκδοσίν μου τοῦ ὑπὸ τὸν τίτλον «Συνταγματίων Νομικῶν» ὑπὸ τοῦ Ἀλεξάνδρου Ὑψηλάντη δημοσιευθέντος φαναριωτικοῦ κώδικος.

Εἰς ὅλας τὰς μελέτας σου αὐτὰς ἀπέδειξες τὴν πλήρη ἐνημέρωσίν σου πρὸς τὴν νεωτέραν μέθοδον ἐρένης τοῦ ρωμαιοβυζαντινοῦ δικαίου. Καὶ ἔχων, ὡς Ἕλληνα, ἔντονον τὴν ὄσφρησιν ὡς πρὸς τὸ νόημα τῶν ἑλληνογλώσσων βυζαντινῶν κειμένων, συνήγαγες συμπεράσματα, τὰ ὁποῖα σὲ καθιέρωσαν ὡς ἐπιτυχημένον ἐρμηνευτὴν τῶν κειμένων αὐτῶν καὶ ὡς διεισδυτικὸν ἱστορικὸν τοῦ ἐθνικοῦ μας βυζαντινοῦ δικαίου.

Ὅμως, τὸ συγγραφικόν σου ἔργον δὲν περιορίσθη εἰς μόνην τὴν ἱστορίαν τοῦ δικαίου. Ἀκμαία ὑπῆρξεν ἡ συμβολὴ σου καὶ εἰς τὴν ἐρμηνείαν τοῦ ἰσχύοντος δικαίου, ὅπως αὐτὴ ἐμφανίζεται εἰς πολλὰ δημοσιεύματά σου, ἐκ τῶν ὁποίων περιορίζομαι νὰ σημειώσω τὴν ἐρμηνείαν τῶν περὶ ἀρραβῶνος καὶ ποινικῆς ρήτρας ἄρθρων τοῦ ἰσχύοντος Ἀστικοῦ Κώδικος καὶ τὸ βιβλίον σου περὶ τῶν περιορισμένων προσωπικῶν δουλειῶν, ὅπου περιτέχνως ἀνατρέχεις καὶ εἰς τὴν ὑπὸ τὸ Ρωμαϊκὸν Δίκαιον διδασκαλίαν τῶν γλωσσογράφων καὶ τῶν πανδεκτιστῶν,— μέθοδον τὴν ὁποίαν ἐχρησιμοποίησες καὶ εἰς ἄλλας μικροτέρας μελέτας σου ἐπὶ τοῦ ἰσχύοντος δικαίου, τὰς ὁποίας δὲν εἶναι ἀνάγκη σήμερον νὰ σημειώσω ἰδιαιτέ-

ρως. Εἰς ὅλας τὰς μελέτας σου αὐτὰς ἡρμῆνευσες τὸ ἰσχυρὸν δίκαιον μ' εὐσυνειδησίαν καὶ πληρότητα, ἀλλὰ καὶ μὲ ἰδιαιτέραν ἀγάπην πρὸς τὴν ἐξυπηρετοῦσαν, ὄχι μόνον τὴν θεωρίαν ἀλλὰ καὶ τὴν πράξιν, λεπτομέρειαν. Τὴν εὐπροσδεκτον δ' αὐτὴν μέθοδον ἀπαντᾷ ὁ ἀναγνώστης καὶ προσφάτως, εἰς τὴν μόλις κατὰ τὸ διανύμενον ἔτος κυκλοφορηθεῖσαν μελέτην σου περὶ τῶν ἀναγκαστικῶν δουλειῶν, ὅπου ὀρθῶς τονίζεις μεταξὺ ἄλλων, ὅτι ὁ ἐρμηνευτὴς τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἀστικοῦ Κώδικος, χωρὶς νὰ καταφρονῇ τὴν συγκριτικὴν ἐπισκοπήσιν τῶν ξένων δικαίων, μόνου τοῦ Ἑλληνικοῦ Δικαίου εἶναι φίλος καὶ εἰς μόνου τοῦ δικαίου αὐτοῦ πρέπει ν' ἀποβλέπη τὴν ἐμβάθυνσιν.

Ἀγαπητὲ συνάδελφε καὶ φίλε,

Δὲν δύναμαι καὶ δὲν πρέπει νὰ ἐκτείνω περισσότερον τὴν προσφώνησίν μου, οὔτε νὰ συμπλέξω λεπτομερέστερον τὸ ἐγκώμιον καὶ τὴν φήμην σου. Διότι ὅλοι εἰς τὴν αἴθουσαν αὐτὴν ἐπειγόμεθα ν' ἀκούσωμεν τὸν ἰδικόν σου εἰσιτήριοι λόγον.

Πρὶν ὅμως κατέλθω τοῦ βήματος αὐτοῦ, παρακαλῶ νὰ μοῦ συγχωρήσης, ἐὰν ἐλησμόνησα κάτι οὐσιῶδες ἢ δὲν ὑπεργράμμισα, ὅσον θὰ ἔπρεπε, κάποιαν προσφορὰν ἢ συμβολὴν σου. Ἡ ἀδυσώπητος κλεψύδρα ἐπιβάλλει συντομίαν εἰς τὴν προσφώνησιν. Ἡ παλαιὰ ὅμως φιλία μας ἐλπίζω, ὅτι θὰ συγχωρήσῃ τὰς ἐνδεχομένας παραλείψεις.

Συναντῶμεθα ὑπὸ τὴν Στέγην αὐτὴν, παλαιὴ καὶ ἀγαπητὴ συνάδελφε καὶ φίλε, μὲ λευκοὺς πλέον τοὺς κροτάφους, — καὶ ὄχι μόνον τοὺς κροτάφους! Αὐτόματοι ἀναβλύζουσιν σήμερον λογῆς-λογῆς ἀναμνήσεις, κοινοὶ ἀγῶνες, κοινὴ ἄμιλλα, κοινὴ συμπεριφορὰ. Καὶ ἡ χαρὰ μου πολλαπλασιάζεται, ὅταν σκέπτομαι, ὅτι ἡ ἀγαθὴ τύχη ἠθέλησε νὰ συναντηθῶμεν, ἔστω καὶ ἀργὰ εἰς τὸν Οἶκον αὐτόν, ὅπου ἡ κλυδωνίζουσα τὴν σύγχρονον κοινωνίαν μας ἀβεβαιότης καὶ ἀναταραχὴ, φθάνει ἀπλῶς ὡς ἀπόηχος εἰς περιβάλλον ἡρεμίας καὶ γαλήνης. Διότι ὄντως, κατὰ παράδοσιν, ἀμβλύνονται εἰς τὴν Αἴθουσαν αὐτὴν αἱ κοσμικαὶ φροντίδες. Ἀπονοῦν αἱ προσπάθειαι πρὸς κοινωνικὴν ἢ ἄλλην ἐπιβολήν. Καὶ ἐξασθενοῦν, ἂν δὲν ἐξαφανίζονται, τὰ ἐγγενῆ πρὸς τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν πάθη καὶ μισαλλοδοξία.

Ἐπίτρεπέ μου νὰ σημειώσω, ὅτι περίπου παράλληλος ὑπῆρξεν ὁ βίος μας εἰς τὴν πορείαν μας ἐν μέσῳ τοῦ ὄχι πάντοτε ὀμαλοῦ στίβου τῆς ἐπιστημονικῆς προσπάθειας. Ἄλλοτε γοργὸς καὶ ἄλλοτε βραδὺς ὁ ρυθμὸς τῆς πορείας ταύτης, ἔσχεν ἐν τούτοις εἰς τὸ τέλος εὐτυχὲς τὸ τέρμα. Καὶ εἰς τὸ τέρμα αὐτό, εἰς τὴν κορύφωσιν τῆς ἐπιστημονικῆς ἐπιτυχίας, ὅπου φθάνεις κατὰ τὴν ἐπίσημον αὐτὴν ὥραν, τοῦτο μόνον δύναμαι μὲ ἀγάπην νὰ σοῦ εὐχηθῶ : Ὑγείαν καὶ Ἀκμὴν καὶ Εἰς πολλὰ τὰ ἔτη!